

**Připomínky Svazu měst a obcí České republiky
připomínky k materiálu "Návrh zákona, kterým se mění
zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů".**

Svaz měst a obcí České republiky předkládá k materiálu "Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů" (dále jen „návrh“) následující připomínky:

Obecná část:

1. Připomínka obecná

Svaz měst a obcí ČR velmi vítá snahu předkladatele odstranit nedostatky stávající právní úpravy jedné z dávek na bydlení – příspěvku na bydlení, tak, aby se zamezilo jeho nadužívání. Předkladatel si stanovil velmi nelehký úkol, k jehož řešení přistoupil velmi razantně, bez širší diskuze s aktéry, kterými jsou nejen obce a města, ale také kraje, odborná společnosti a profesionálové působící v oblasti sociální práce. Přestože se navrhované změny snaží vypořádat s problémy, které Svaz měst a obcí ČR taktéž identifikuje jako zásadní, z důvodu nekomplexnosti změn, jejich zřejmé protiústavnosti, zvýšeným nárokům na administrativu i personální obsazení, absence návaznosti na připravovanou koncepci sociálního bydlení a také z důvodu minimálního času poskytnutého na přípravu připomínek (pět pracovních dní) a taktéž na přípravu vypořádání (pouhých 11 hodin) považuje Svaz měst a obcí ČR návrh jako nepřipravený, který do systému dávek vnese další komplikace, jež budou mít dopad na nejslabší skupinu obyvatel a v konečném důsledku přinesou více zátěže a to jak administrativní, tak finanční, personální a především také legislativní – neboť bude třeba zákon opět změnit, protože nebylo dosaženo kýženého výsledku.

V této věci je třeba uvést, že jakékoliv změny v sociální oblasti mohou mít bez hlubší znalosti problematiky a předchozí diskuze zásadní vliv na život nejkřehčích občanů, tedy zdravotně postižených, seniorů a sociálně slabých a také těch, kteří by bez pomoci státu spadli do chudoby. Změny v této oblasti, byť jsou legitimní, nelze provádět zcela bez koncepce a znalosti konsekvencí, které nastanou.

Svaz měst a obcí ČR z výše uvedených důvodů, i přes společný zájem kterým je odstranění nedostatků stávající úpravy příspěvku na bydlení a zamezení jeho zneužívání, je nucen návrh odmítnout jako celek, a proto trvá na nulové variantě - zachování stávající právní úpravy.

Tato připomínka je zásadní.

Konkrétní připomínky:

2. k § 7 odst. 6

Dle návrhu krajská pobočka Úřadu práce může při rozhodování o dávkách v případech, kdy osoby uvedené v odstavci 3 písm. a) až c) spolu nejméně po dobu tří měsíců prokazatelně nežijí, rozhodnout, že se neposuzují jako osoby společně posuzované,

nebo jde-li o příspěvek na bydlení v případech, by to bylo v rozporu s dobrými mravy, případně pokud by to nebylo možné po společně posuzovaných osobách uvedených v odstavci 5 spravedlivě požadovat, rozhodnout, že se k některé ze společně posuzovaných osob při posouzení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši nepřihlíží.

Není jasné, co se rozumí v tomto konkrétním případě pod pojmem „dobré mravy“.

Svaz proto navrhuje setrvat u původního znění §7 odst. 6, tedy prokazuje se, že nedošlo k užívání.

Tato připomínka je zásadní.

3. k § 24 odst. 1 písm. c)

Podmínky nároku na příspěvek na bydlení jsou dle předpokládané legislativní změny upraveny s podmínkou, která předpokládá přiznání nároku na příspěvek na bydlení pro rodinu, které po úhradě nákladů na bydlení nezbyde částka vyšší než 2,0 násobek životního minima u jednotlivce, pokud užívá byt jedna osoba; 1,5 násobku pro dvě osoby, 1,3 násobku u tří osob a 1,2 násobku u čtyř a více osob.

Příspěvek na bydlení je poskytován především rodinám, kdy dle navrhovaného mechanismu budou mít rodiny s dvěma a více dětmi povolený nejnižší násobek životního minima, jakožto povolený zůstatek financí. Tato změna tedy povede v rodinách, jež jsou příjemci dávky k nutnosti hospodařit s nižšími prostředky než doposud, případně pokud nebude takové rodině dávka přiznána, ke změně bydlení, které nebude pro potřeby těchto rodin vyhovující. Je zde obava, že změna v příspěvku na bydlení u rodin, které na dávku nedosáhnou, povede ke změně formy bydlení, tedy k bydlení na ubytovnách a zvýšeným výplatám doplatek na bydlení.

Návrh změn dále absolutně nepočítá s faktem, že příjemci příspěvku na bydlení jsou také zdravotně postižení, kteří mají mnohem vyšší náklady na život (osobní asistence, léky, pomůcky, speciální diety apod.), a proto zastropování zůstatkové částky je ve své podstatě pro tuto skupinu obyvatel nepřímou diskriminací.

V ojedinělých případech u osob závislých na péči, které nebudou mít dostatek financí na osobní asistenci a pečovatelskou službu povede tato změna ke ztrátě možnosti samostatného bydlení a nutnosti umístění do ústavních zařízení, ve kterých je státem garantovaná strava, ubytování a péče, při zachování 15% příjmu k volnému použití. Analogicky tato úprava v případě zdravotně postižených osob způsobí stejný problém, jaký způsobila novela zákona o hmotné nouzi, která zavedla paušální výplatu poukázek a která je v tuto chvíli pozměňovacími návrhy v Poslanecké sněmovně opět měněna, ve prospěch zdravotně postižených osob.

Z výše uvedených důvodů zavedení příjmové hranice v systému státní podpory bez znalosti prostředí, relevantních statistických údajů a znalosti dopadů na všechny skupiny příjemců dávky požaduje Svaz § 24 odst. 1 písm. c) vypustit.

Tato připomínka je zásadní.

4. k § 24 odst. 1 písm d)

Dle předkladatele nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který byt užívá, jestliže on ani osoby s ním společně posuzované nejsou vlastníkem či spoluvlastníkem bytu, ani vlastníkem nemovitosti, ve které je byt, který vlastník neužívá, ani nájemcem družstevního bytu s výjimkou bytu, který společně užívají a na který je žádán příspěvek na bydlení.

Přestože je vlastnictví jiné bytové jednotky, která je pronajímána, nejčastějším způsobem zneužívání dávky příspěvku na bydlení, je třeba uvést, že dle § 24 odst. 1 písm d) nárok na příspěvek na bydlení ztratí i osoba, která např. spoluvlastní jiný byt, i když ve skutečnosti v něm nemůže bydlet. Toto ustanovení nepočítá s alternativami vlastnictví, jako je břemeno, nevypořádaný majetek, vlastnictví v místě, kde nejsou vhodné podmínky pro zaměstnání apod., a v konečném důsledku jeho uplatňování rozšíří skupinu ohroženou bytovou nouzí.

Z výše uvedených důvodů je třeba toto ustanovení přepracovat, kdy budou dány výjimky odstraňující tvrdost zákona nebo je třeba celé ustanovení vypustit.

Toto je připomínka zásadní.

5. k § 25 odst. 1 písm. c)

Návrh ruší v případě normativních nákladů kategorii domácností o velikosti čtyři a více osob. Tato změna se tedy dotkne již rodin se dvěma dětmi, které budou oproti současnému stavu pobírat o 4 000 Kč méně.

Záměrem změn bylo zamezit nadužívání dávky příspěvek na bydlení. Tato změna ovšem apriori trestá rodiny, které mají dvě a více dětí a pouze nedosahují potřebné výše finančních prostředků k úhradě nákladů na bydlení. Ustanovení je tak v rozporu s Koncepcí rodinné politiky (autorem a gestorem je MPSV) a také v rozporu s propopulační politikou státu.

Svaz na základě výše uvedeného požaduje návrat k původnímu členění domácností.

Tato připomínka je zásadní.

6. § 26

Normativní náklady a jejich posuzování jsou posuzovány podle počtu osob v rodině, kdy je opět změněn počet na tři kategorie – jedna osoba, dvě, tři a více. Tedy je zrušena kategorie čtyři a více a to s odkazem na snižování nákladů v případě bydlení více osob, což se na první pohled může zdát jako vhodné vysvětlení, ale například u spotřeby vody toto opravdu neplatí. Dále jsou zde kladeny požadavky na dostatek prostoru, v případě rodin s dvěma a více dětmi, které jsou již větší a potřebují své soukromí. Toto ustanovení je v konečném důsledku pro rodiny s více než jedním dítětem diskriminační a jde proti Koncepti rodinné politiky, jež je v gesci předkladatele.

Z výše uvedených důvodů žádá Svaz o navrácení kategorie rodin, které představují 4 a více osob.

Tato připomínka je zásadní.

7. k § 61a

Zaměstnanci orgánů státní sociální podpory by nově na základě souhlasu žadatele o příspěvek na bydlení, příjemce příspěvku na bydlení a osob společně posuzovaných měli být oprávněni v souvislosti s plněním úkolů podle tohoto zákona vstupovat do obydlí, kdy v případě odmítnutí souhlasu může být žádost o příspěvek na bydlení zamítnuta nebo příspěvek na bydlení odejmut, popřípadě snížena jeho výše.

Toto ustanovení je v rozporu s Listinou základních práv a svobod, neboť se jedná o omezení nedotknutelnosti obydlí. Zároveň je zde předpoklad vyšší administrativní zátěže a také požadavků na personální zajištění, které v tuto chvíli v rámci Úřadu práce není.

Svaz navrhuje, aby §61a byl vypuštěn či přepracován tak, aby byl v souladu jak s legislativou, tak s faktickým stavem.

Tato připomínka je zásadní.

Vypracovala:

Mgr. Jindra Tužilová

Legislativně-právní sekce Kanceláře Svazu měst a obcí České republiky

tel.: +420 777 83 93 73

mail: tuzilova@smocr.cz